

GAMLA MÖNSTER
I
KORSSÖM • NÄVERSÖM • KEDJESÖM

OMARBETAD OCH UTÖKAD UPPLAGA AV

"GAMMAL KORSSÖM FRÅN GÄSTRIKLAND"

UTGIVEN AV

GÄSTRIKLANDS HEMSLÖJDSFÖRENING

REDIGERAD AV

GRETA HEDLUND

MALMÖ 1940

Boktryck: Landby & Lundgrens Boktryckeri

Bildtryck: A.-B. Malmö Ljustrycksanstalt

Gästriklands gamla allmogebroderier ha varit föremål för studier alltsedan Gästriklands Hemslöjdsförening grundades 1912. Man har sökt upp de gamla sakerna i gårdarna, ritat av dem och kopierat dem. Hemslöjdsföreningen har på detta sätt erhållit en stor samling fotografier och mönster, varav en del här blivit sammanförda. Genom att jämföra de gamla mönsternas fasta och karaktärsfulla linjer och ofta symboliska innehåll — hjärtan, livsträd, stjärnor, tinglas — med konfektionsarbetenas traditionslösa och stil-lösa mönster ha vi möjlighet att se den äkta folkkonstens stora företräden. Endast om vi gå upp i arbetet med samma känsla för det väsentliga, som de gamla gjorde, kunna vi skapa något äkta. Vi kräva merendels en sparsammare ornering än man gjorde för hundra år sedan, men samma vikt måste läggas på material, utförande och valet av varje mönsterdetalj.

Alla här återgivna mönster äro hämtade från de gamla gästrikegårdarnas linneförråd av hänglakan, handkläden, kuddhuvor, brudsärkar, brudgumsskjortor, överdelar, brudpigekläden, nattvardskläden, enklare halskläden och nattkappor, broderade i de skilda socknarna för hundra år sedan eller mer.

Till alla som lånat ut sina gamla föremål till avritning och på så sätt hjälpt till med att överbringa gångna släktens fina och värdefulla mönster till vår tid får Gästriklands Hemslöjdsförening uttala sitt tack och sin önskan att denna mönsterbok måtte bli till glädje för ättlingar till de gamla slöjdarna.

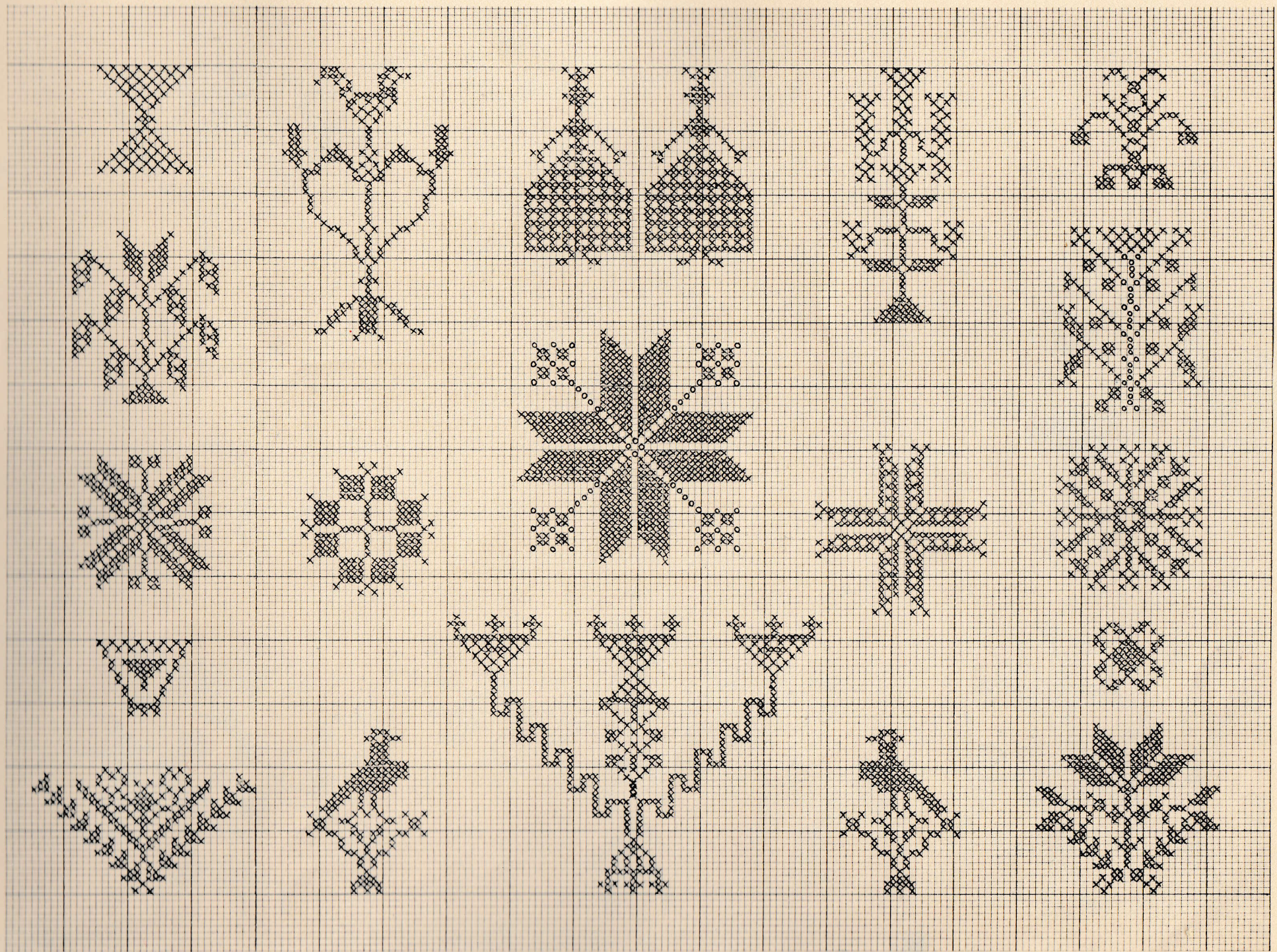
Fröken Märta Persson, Västerberg, har varit behjälplig med avritning av mönsterna.

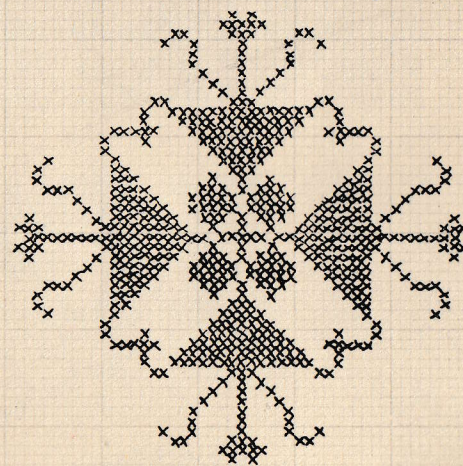
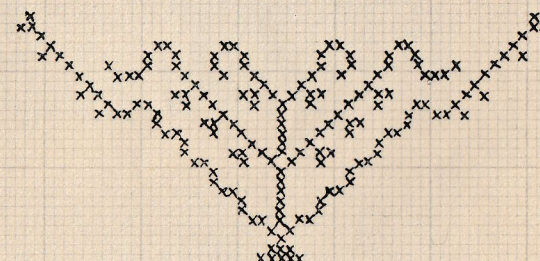
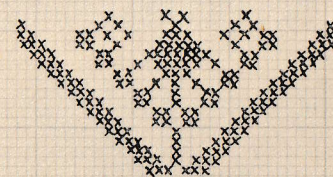
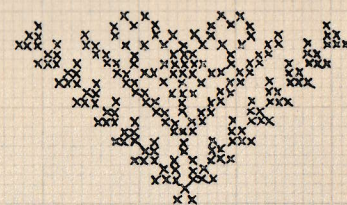
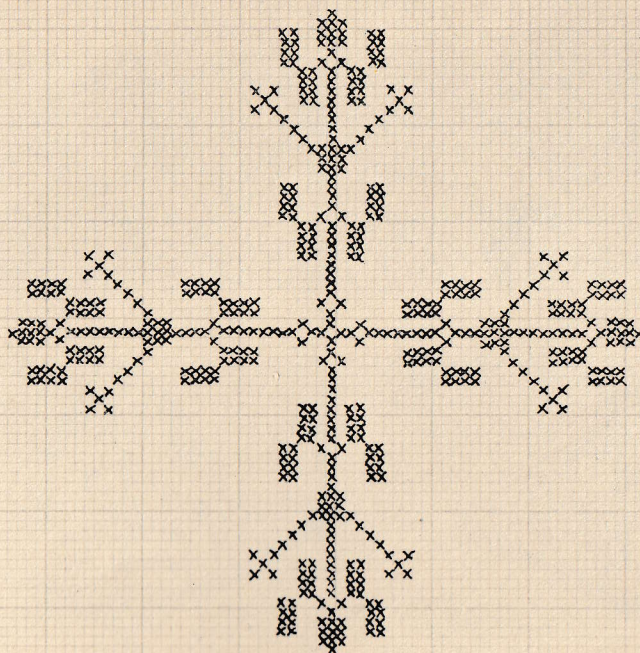
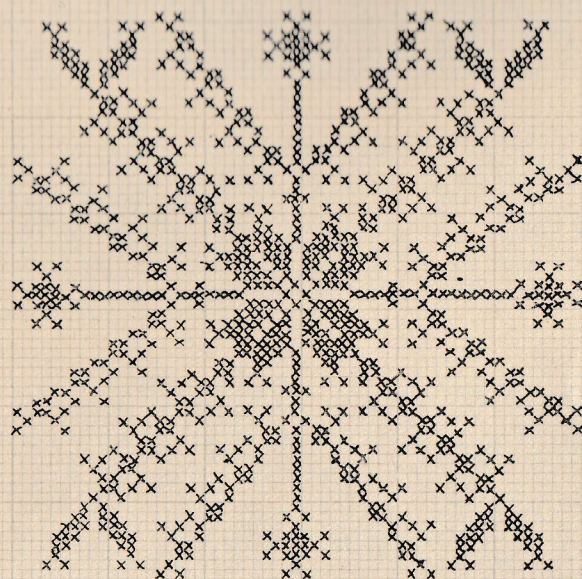
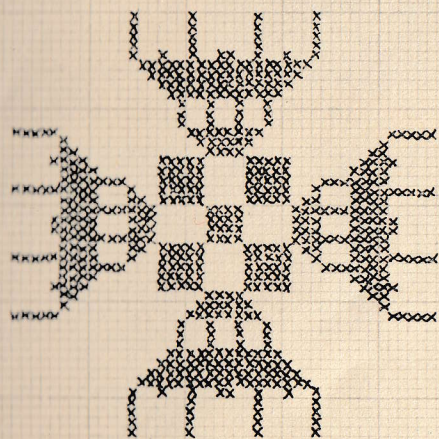
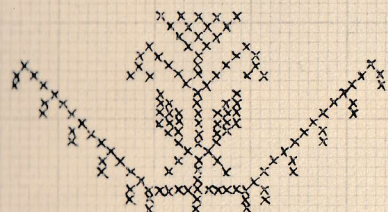
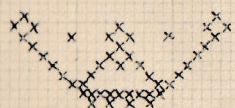
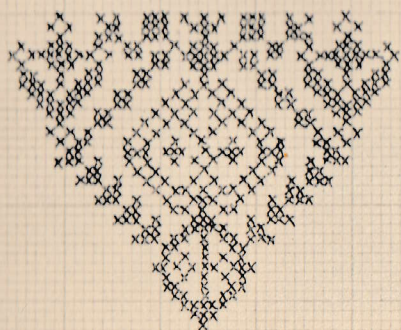
Västerberg, Storvik, mars 1940.

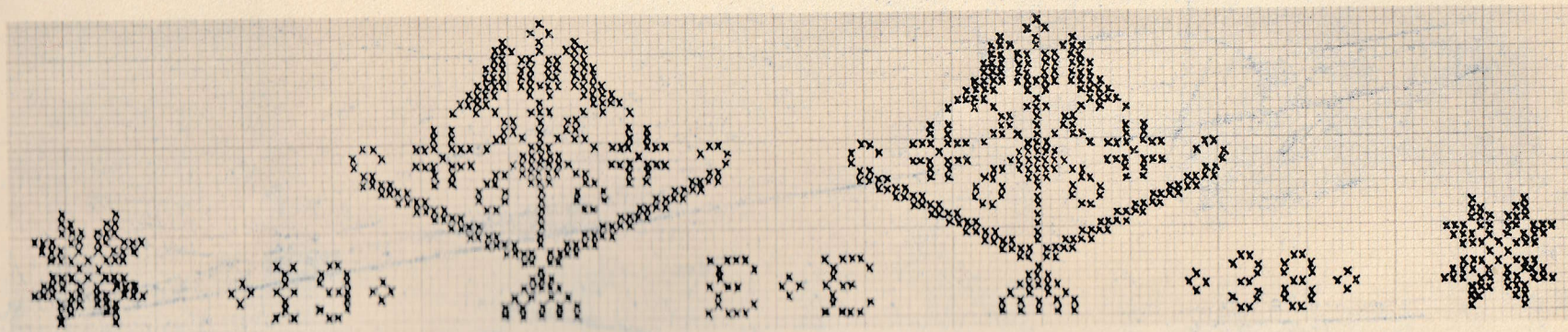
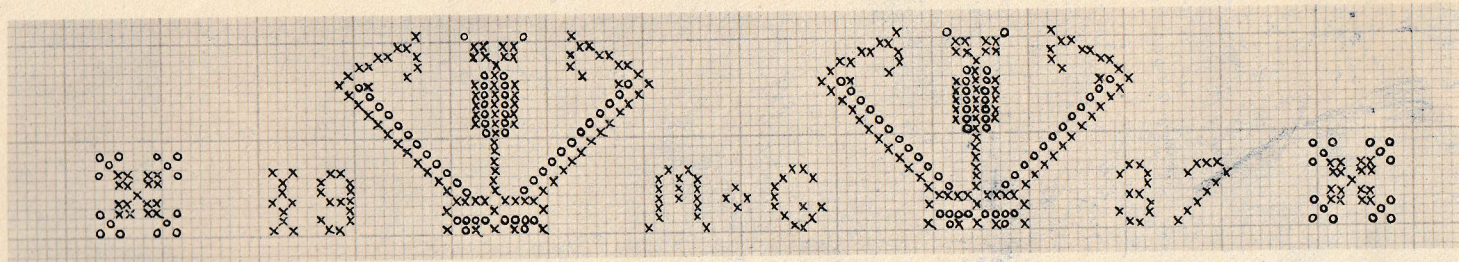
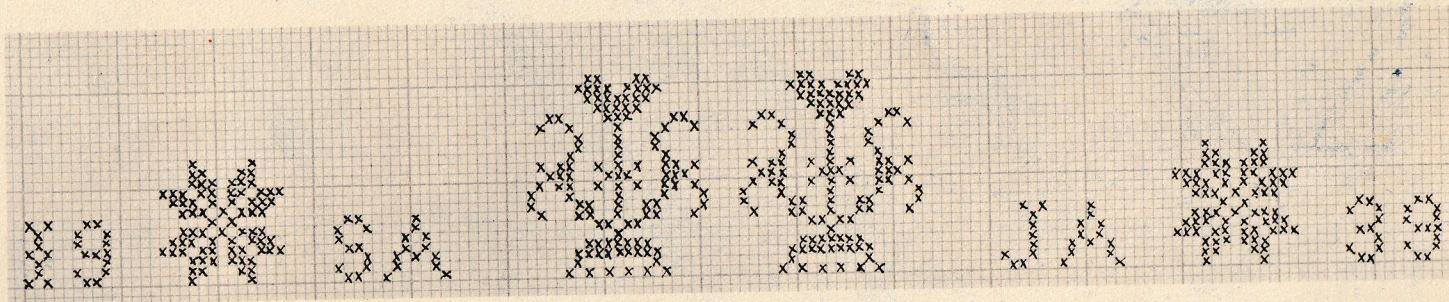
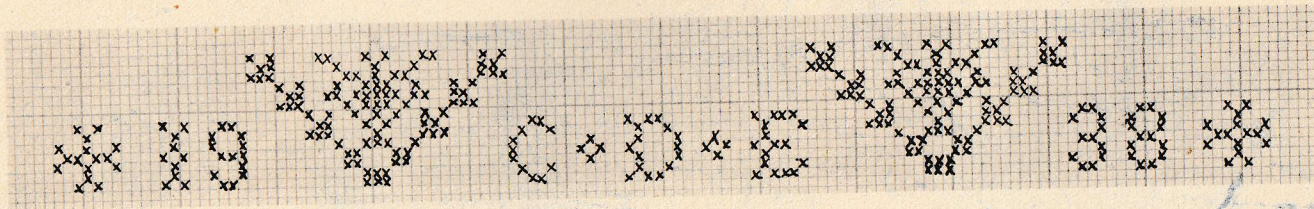
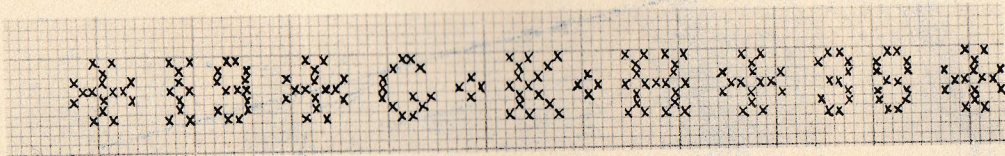
GRETA HEDLUND.

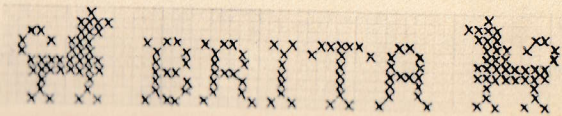
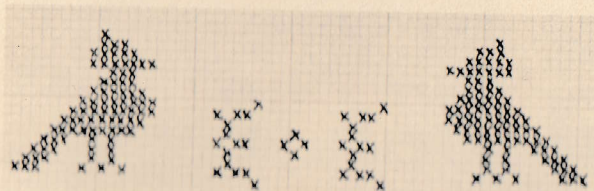
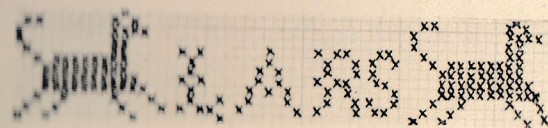
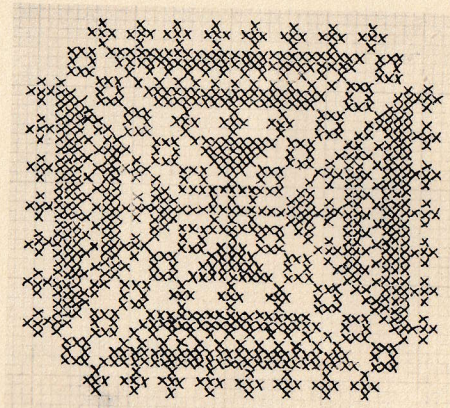
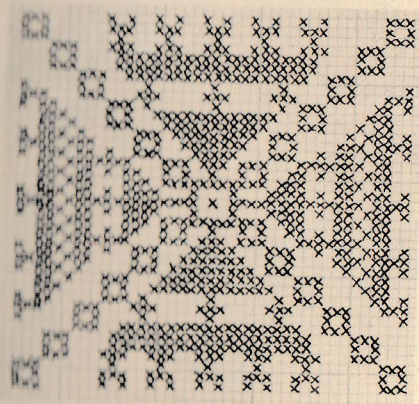
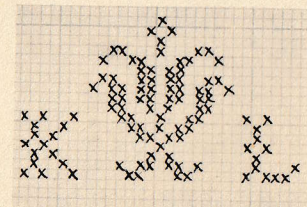
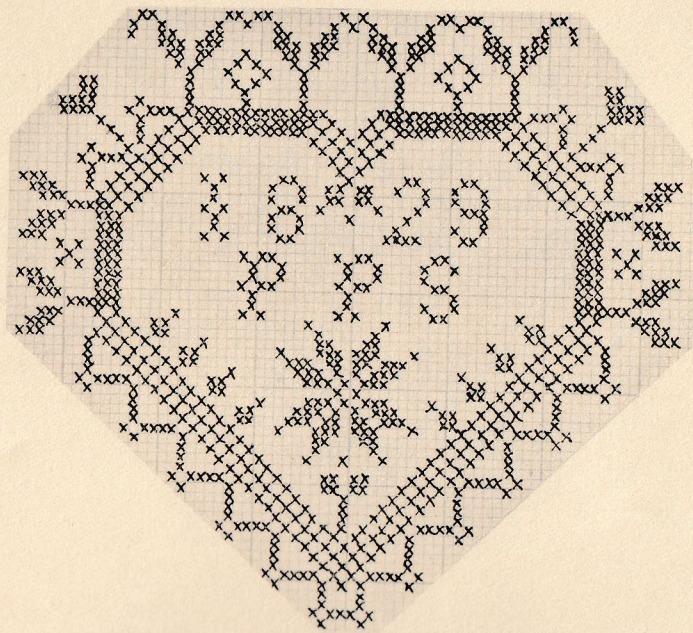
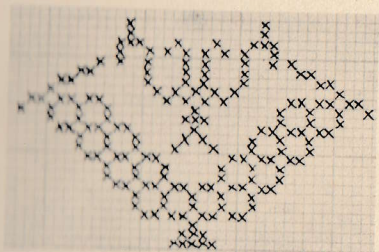
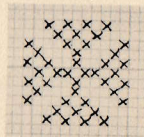
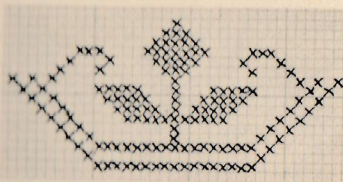
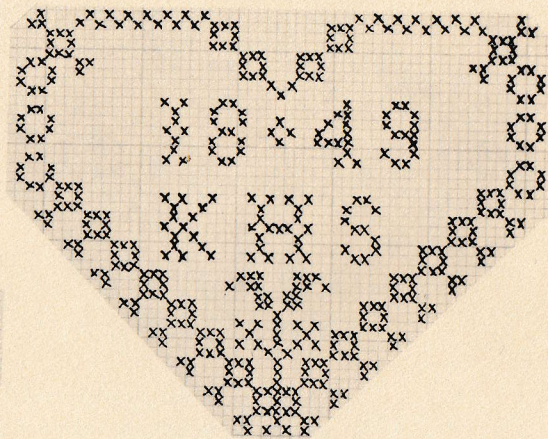
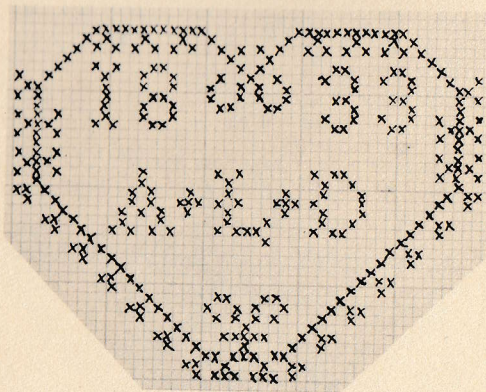
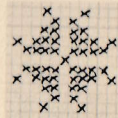
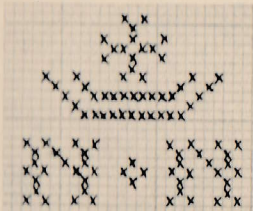
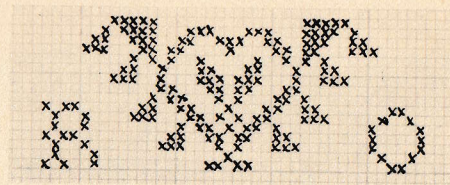
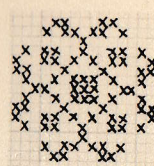
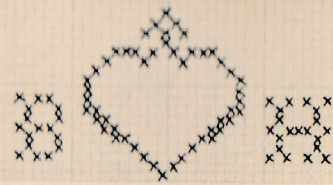
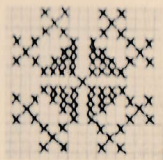
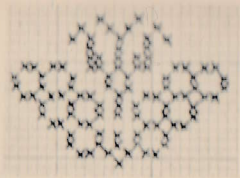
INNEHÅLLSFÖRTECKNING:

- Sid. 1—5. Mönster i korssöm och förslag till märkning av sänglinne, duktyg m. m.
- Sid. 6. Mönster i näversöm.
- Sid. 7—12. Mönster i kedjesöm (och tambursöm. Tambursömsmönsterna äro avsedda att sys i kedjesöm. De tillhöra det slags mönster, som ehuru använda av allmogen för variation av deras bygdedräkter, närmast äro att räkna som högreståndsbroderier).
- Sid. 13—14. De olika stygnens utförande.
- Sid. 15—16. Nya handarbeten med gamla mönster samt märkningar på lakan, dukar, servietter, handdukar m. m. Två kuddhuvor till långörngott.

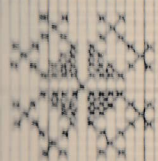

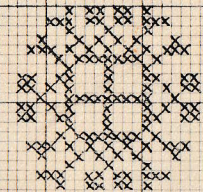
A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V W X Y
 A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V Y
 A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V X

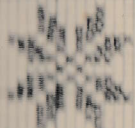
A * A

S * S
1938

C * L * O

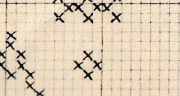
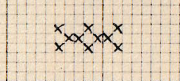
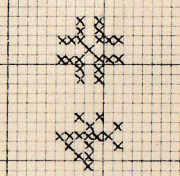
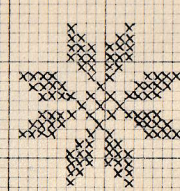
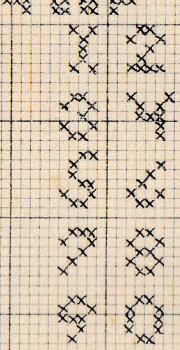
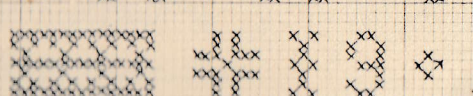
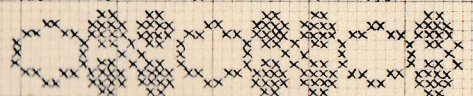
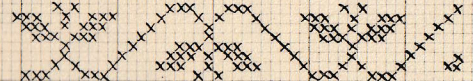
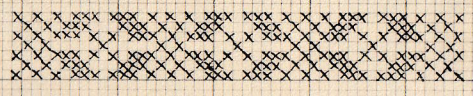
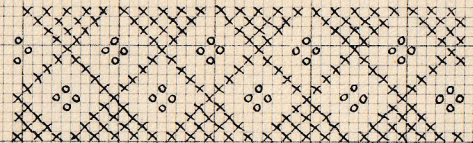
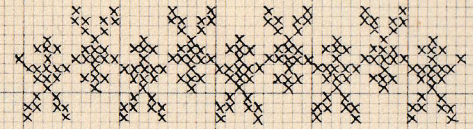
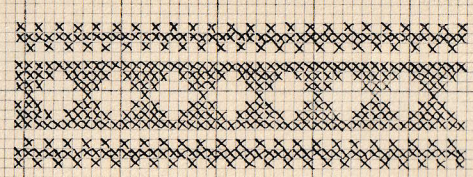
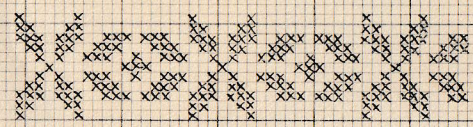
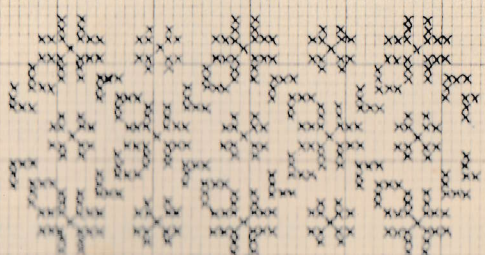
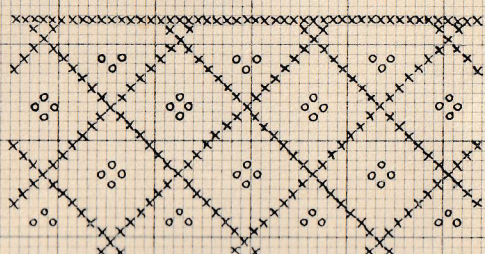
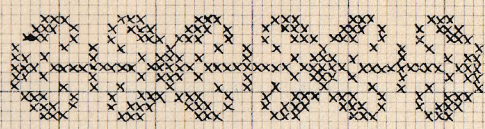
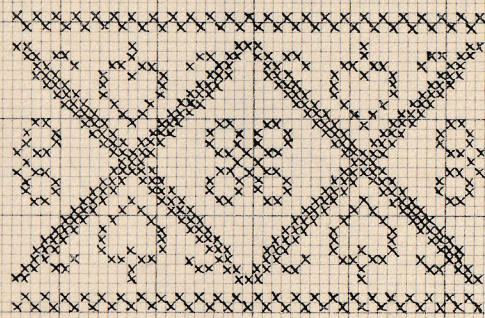
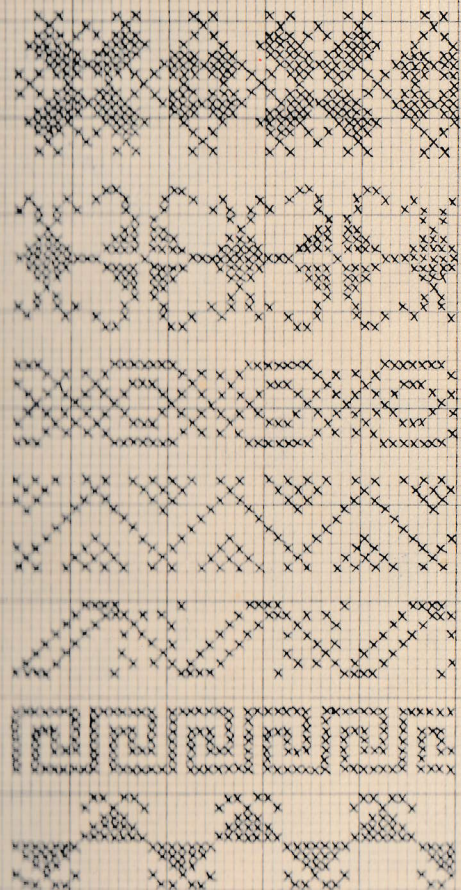
1 2
 3 4
 5 6
 7 8
 9 0

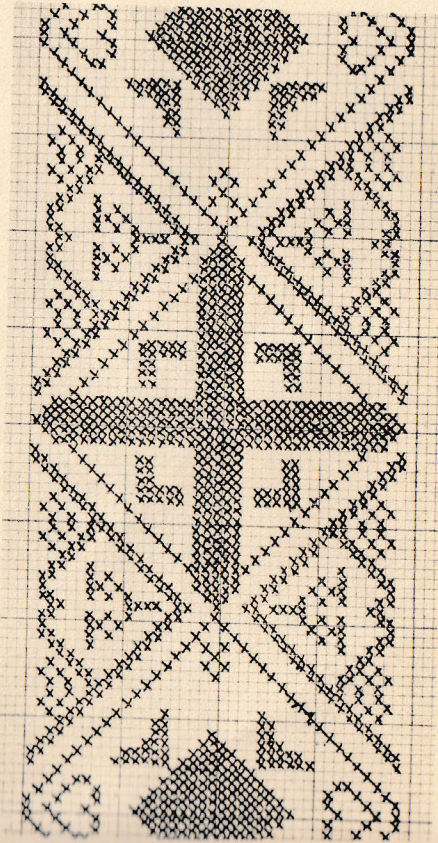
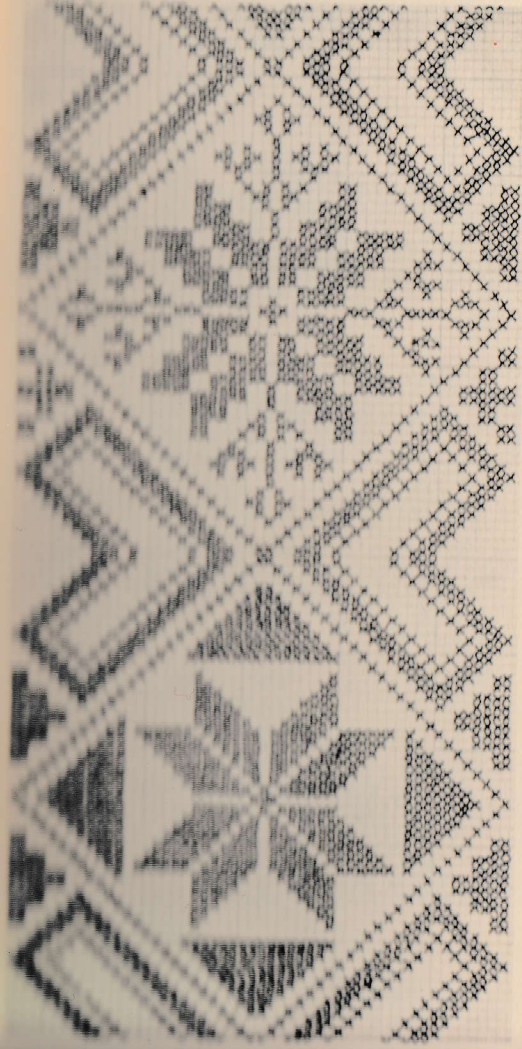
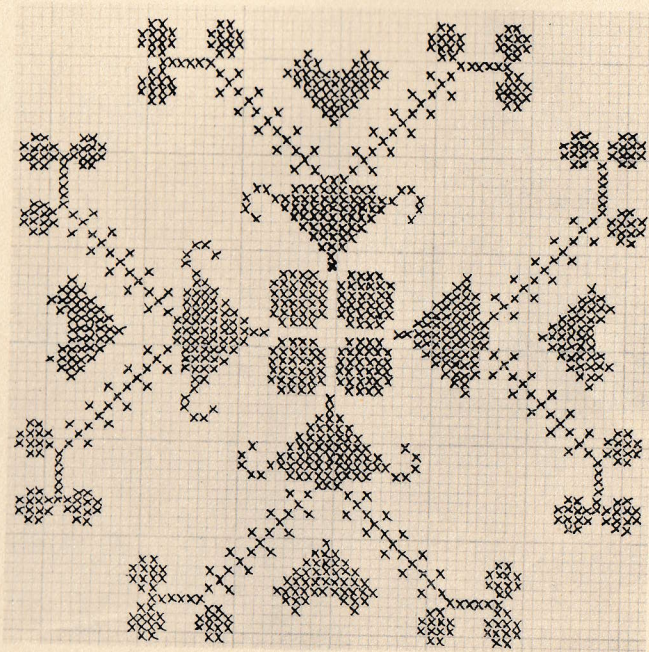
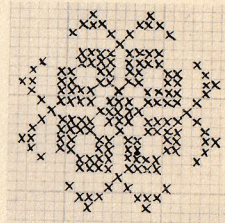
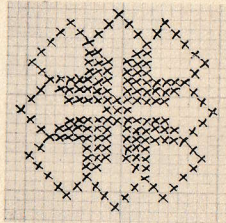
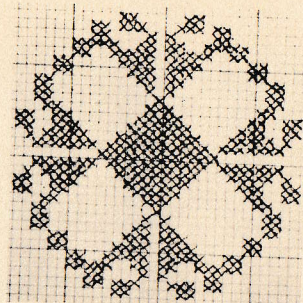
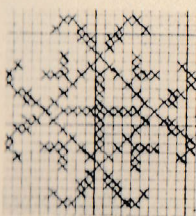
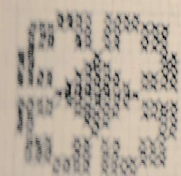
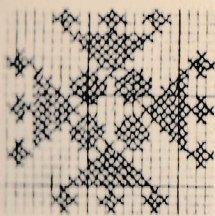

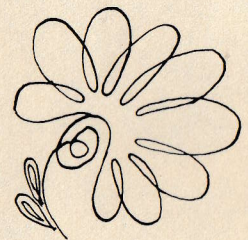
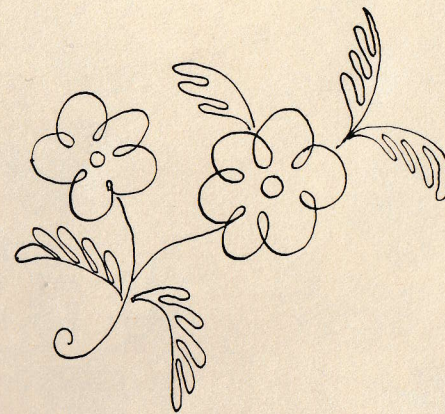
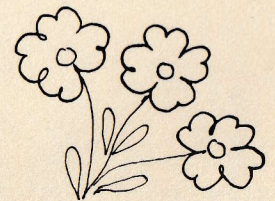
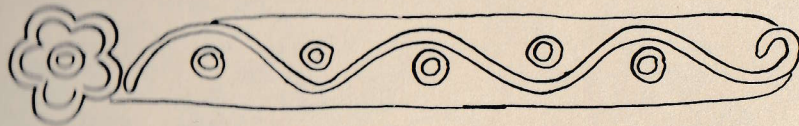
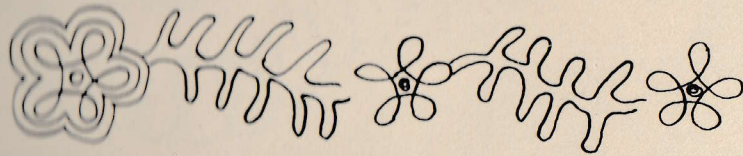
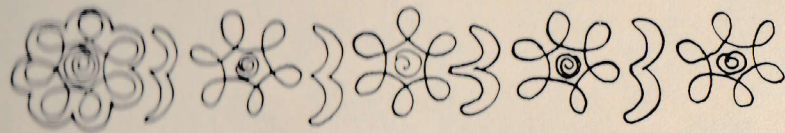
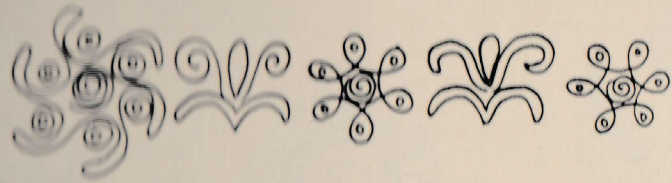
6

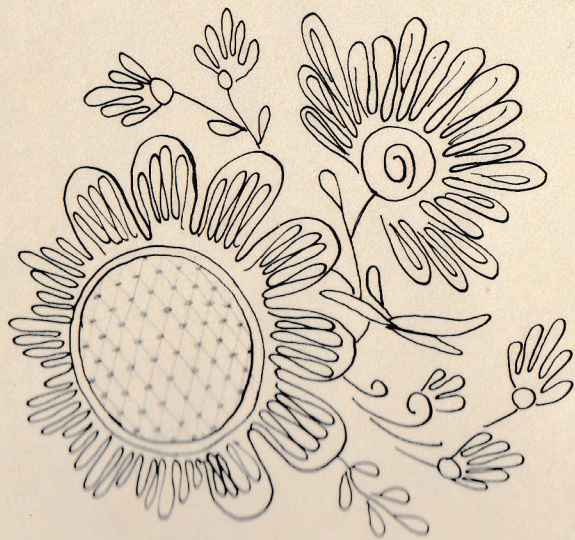
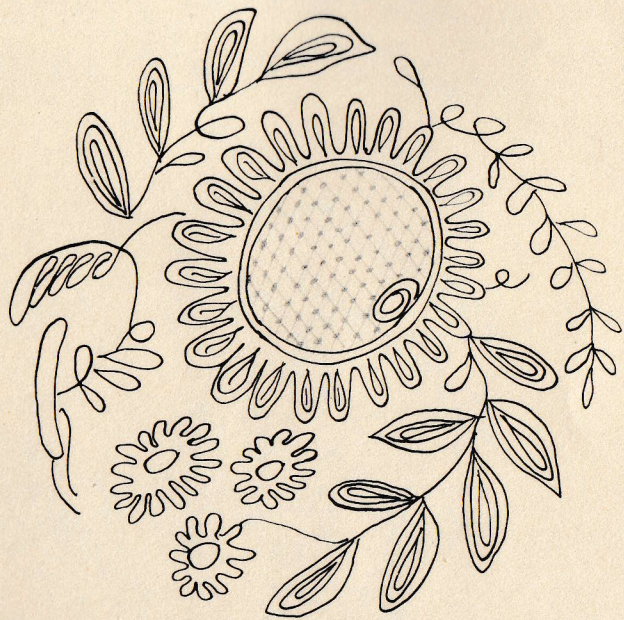
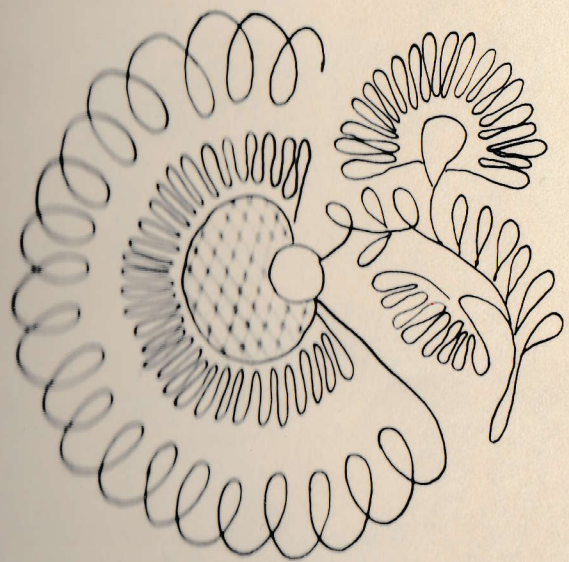
8

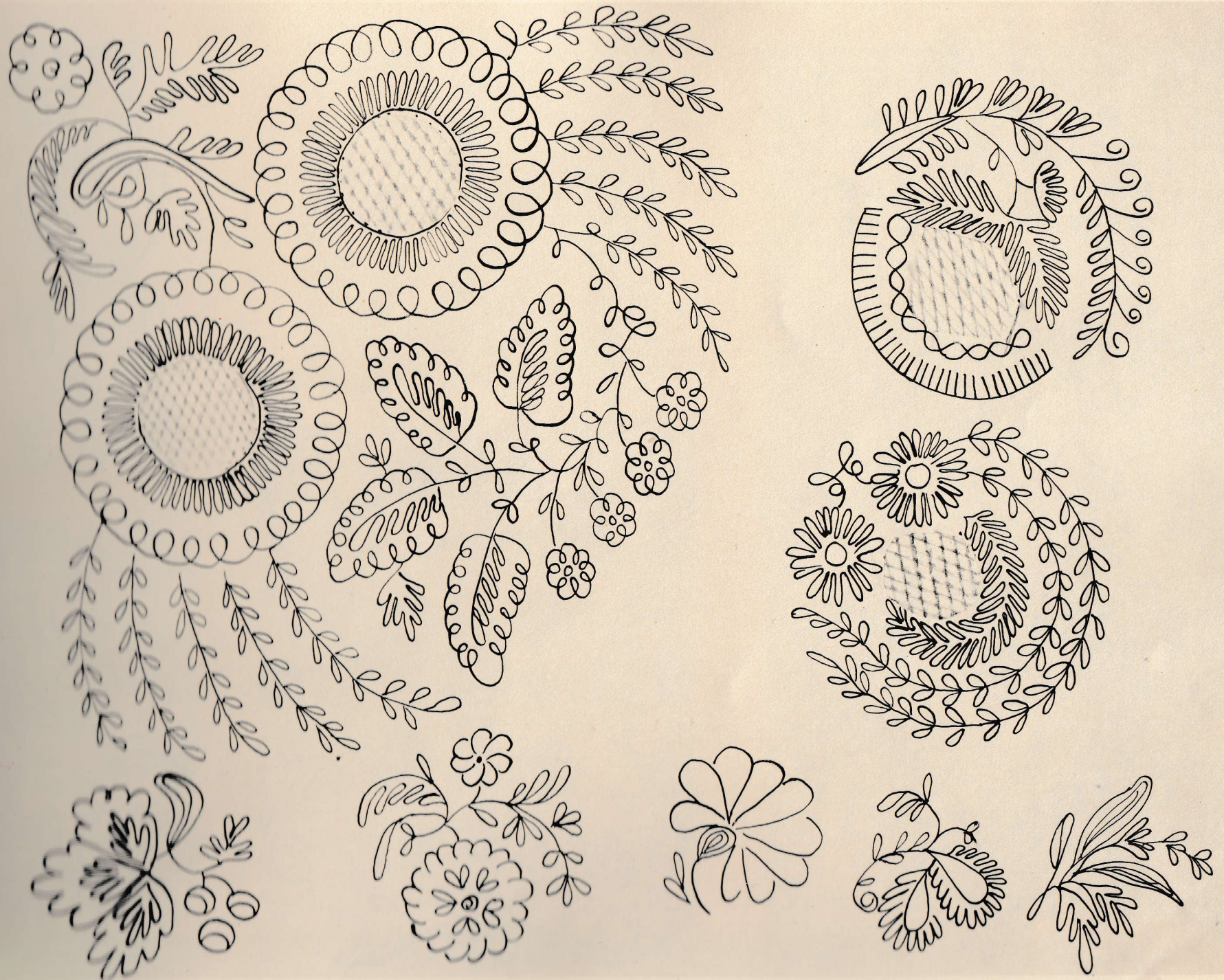
8 * 39 *

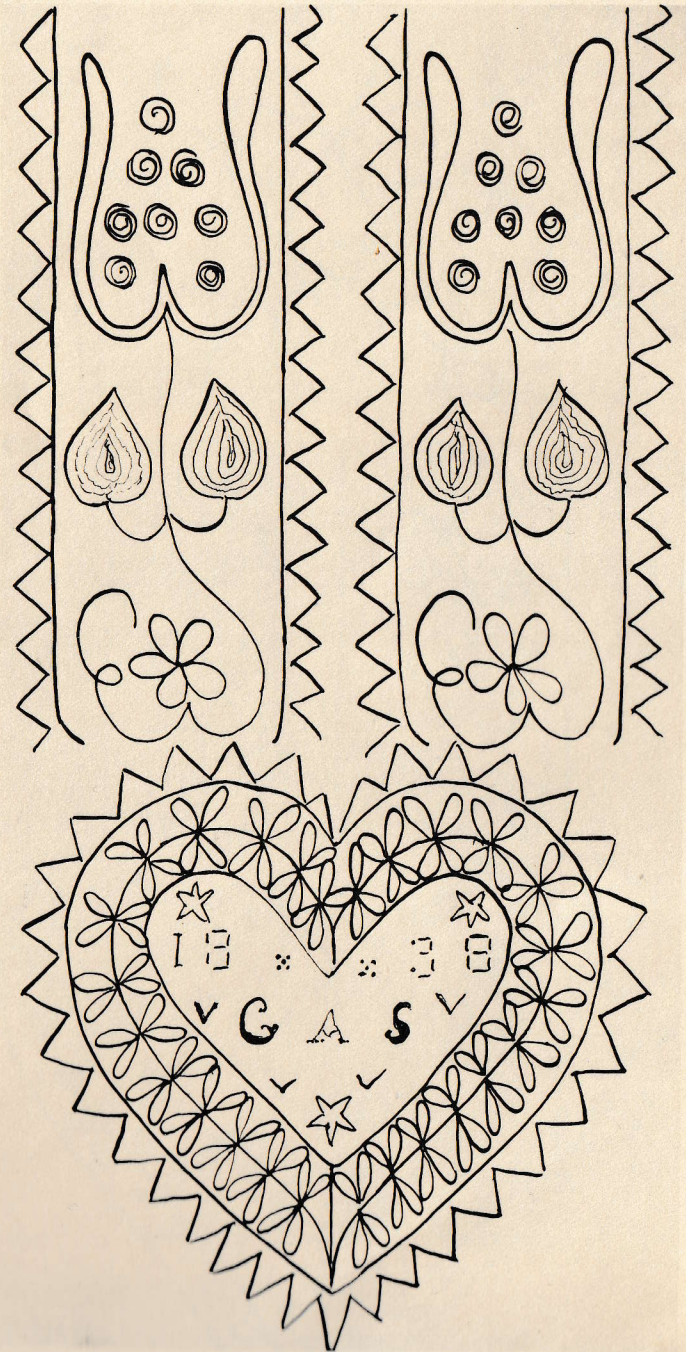
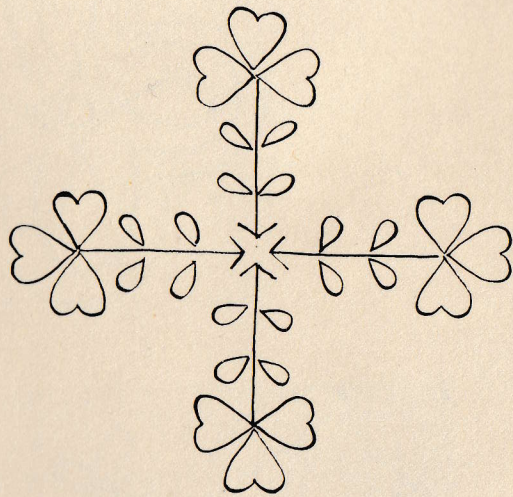
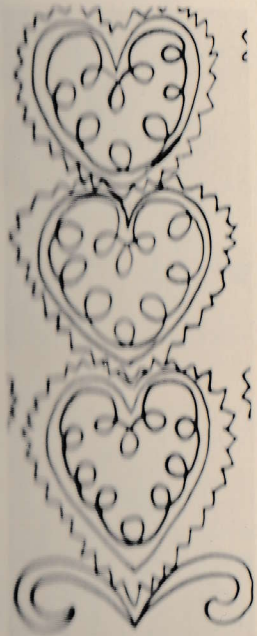

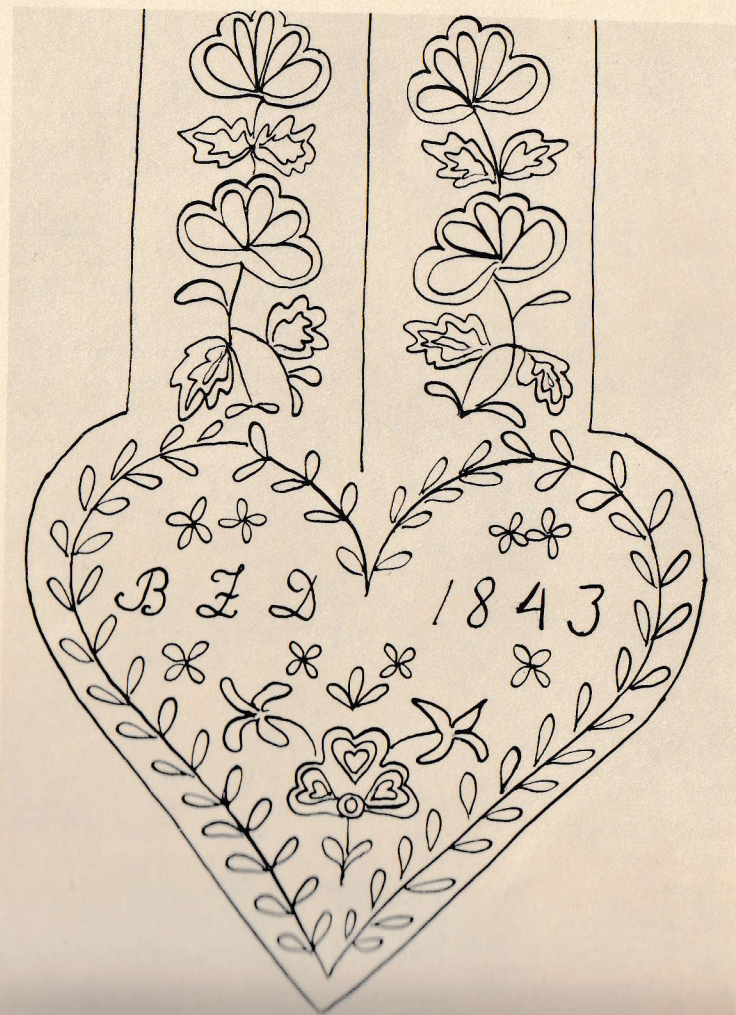
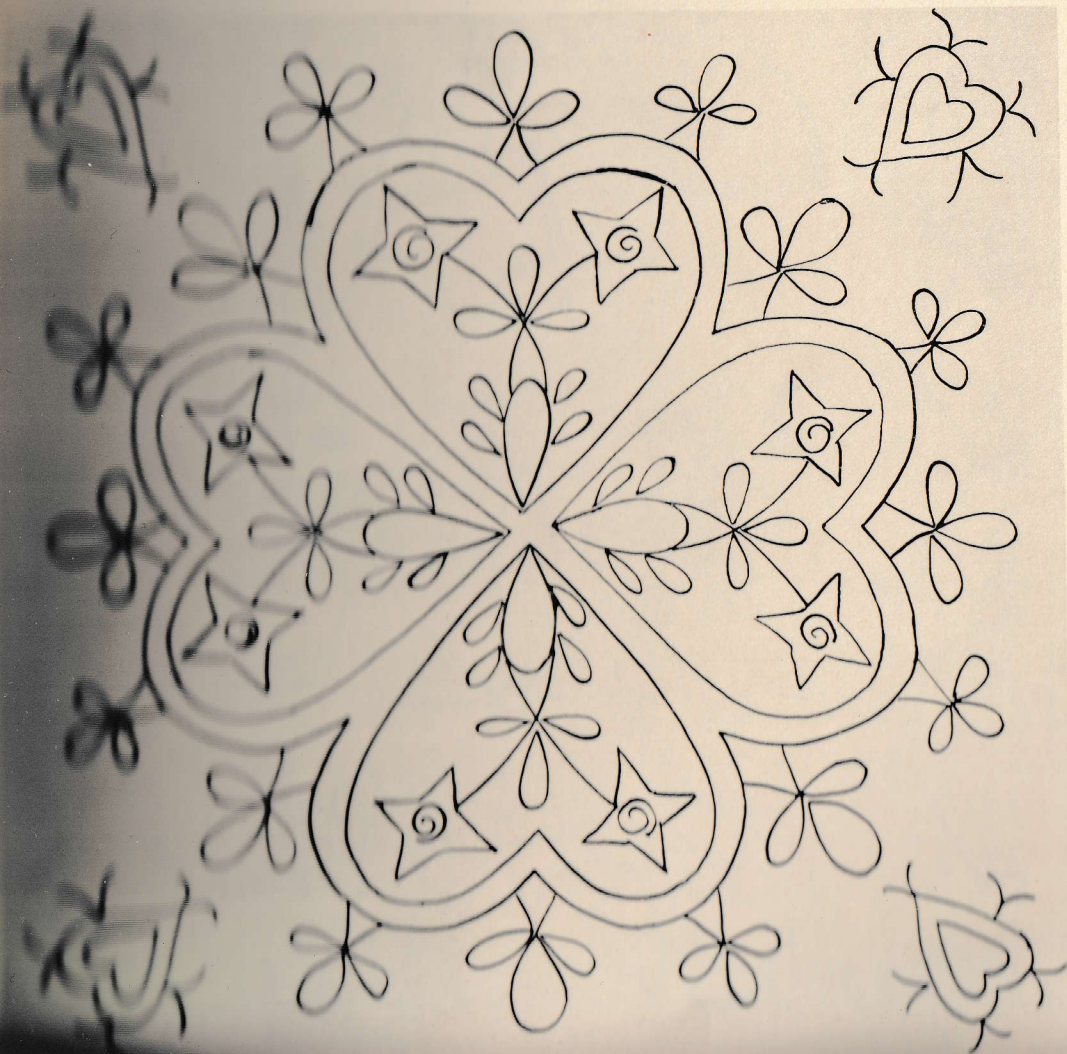
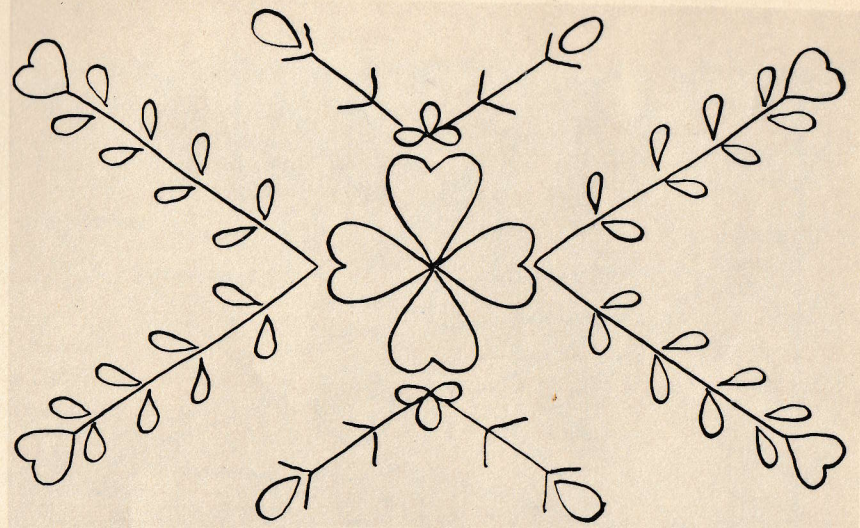
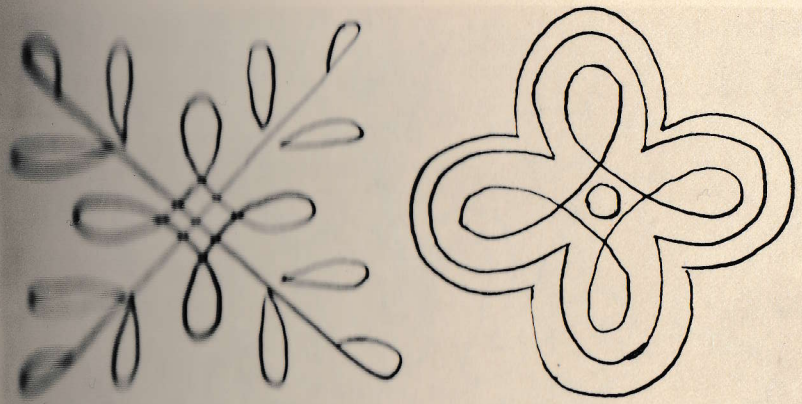

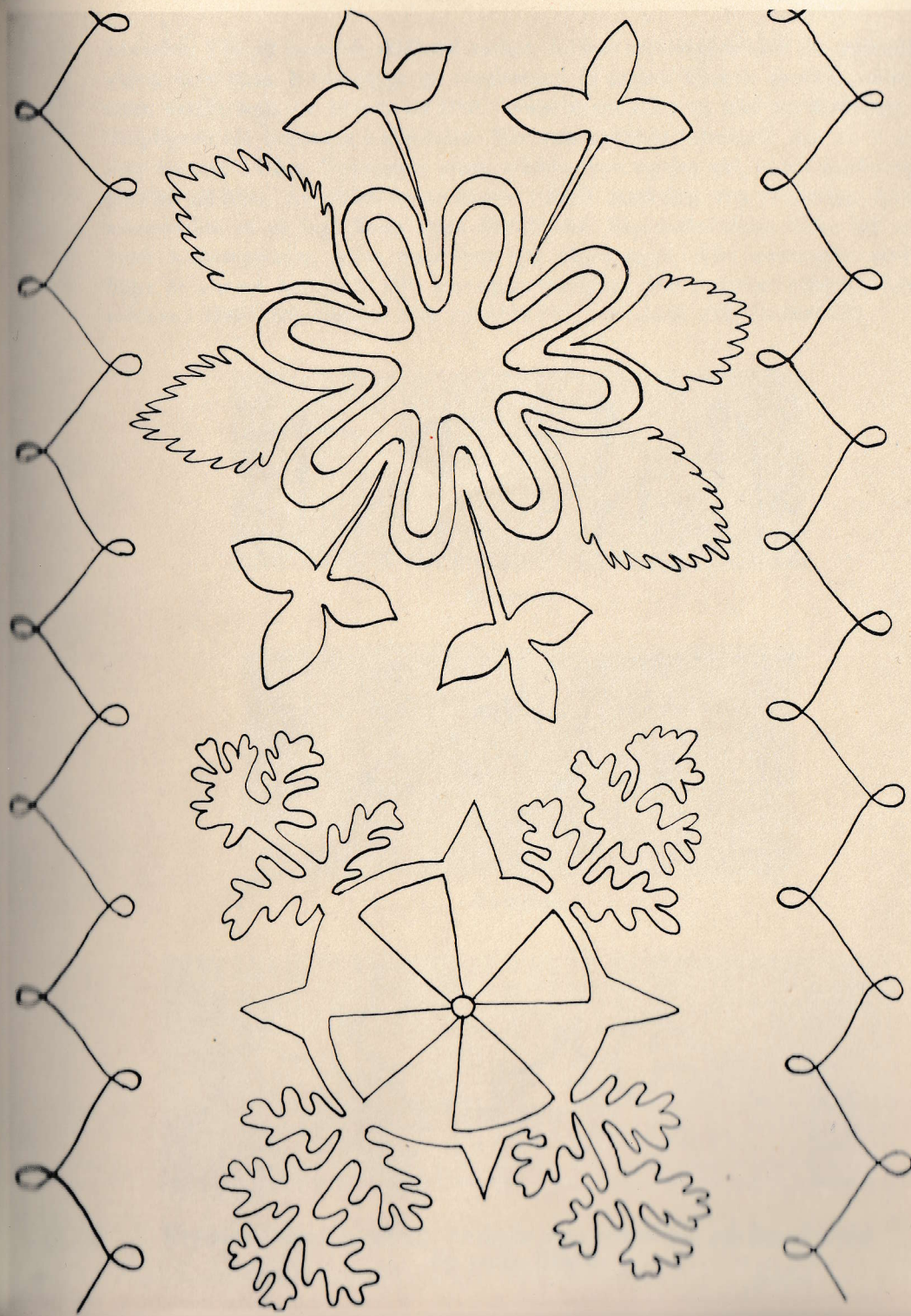

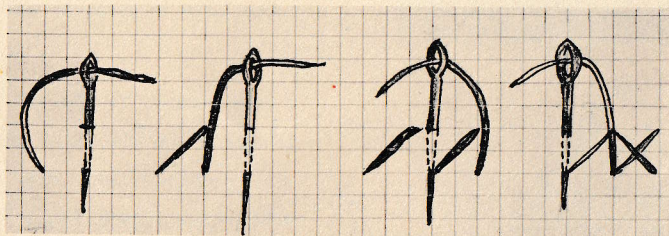

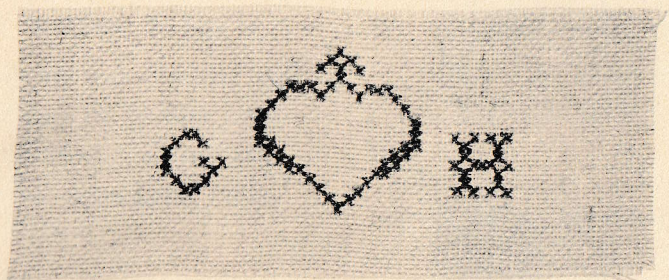

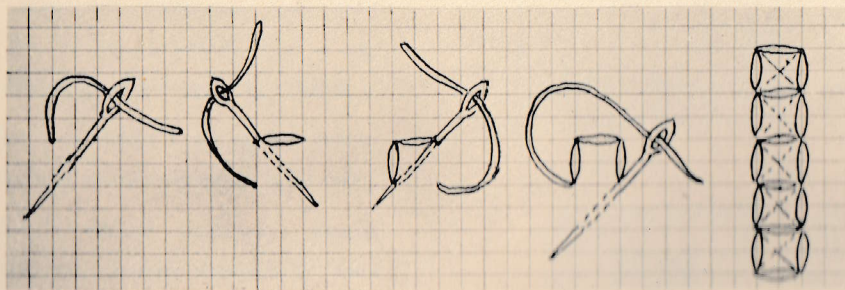
Korssöm: För att korssöm skall bli vacker, fordras stor noggrannhet vid utförandet. Stygnen få aldrig vara stora. 8—10 stygn på centimetern är lagom. Garnets grovlek måste rätta sig här-
 efter, varför resp. nr 30 och 50 DMC bomullsgarn eller en tråd moulinégarn torde vara de
 lämpligaste för märkning i allmänhet. När man använder stramalj, äro nr 9 och 10 de som
 böra komma i fråga. Stramaljen måste träcklas fast mycket väl, så att märkningen blir utförd
 alldeles trådrakt. Avigsidan måste såsom vid all märkning och brodering ägnas nödig upp-
 märksamhet, så att inga långa stygn förfula den. Begynnelsestråden fästes här och på alla föl-
 jande konstso mnader, sedan man först sytt några stygn. Alla understygn skola på korssöm
 ligga åt samma håll, och alla överstygn överkorsa dem i motsatt riktning. Lämpliga färger:
 mörkrosa DMC 309, ljusrosa 335, mörkblå 311, mellanblå 312, ljusblå 322.

Korsstygn.

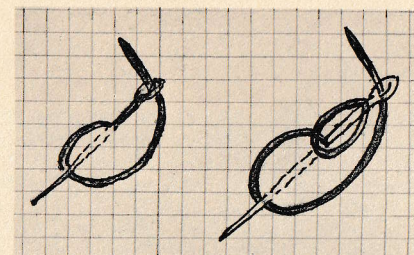
Korssöm.

Kvadrat-hälsöm (myrgång). Användes som omramning och kant i stället
 för vanlig hälsöm.

Kedjesöm måste noga rätta sig efter materialet,
 som det sys på. På ett fint material bör också
 garnet, som man syr med, vara fint — DMC
 garn nr 30 — 50 eller fint tvinnat lingarn.
 Stygnen få aldrig sys så långa, att de bilda lösa
 öglor.

Flera av de här avbildade mönsterna äro ut-
 förda i tambursöm men avses att sys i kedjesöm.
 De genombrutna bottarna äro utförda i bot-
 tensöm. Se nästa sida.

Kedjestygn.

Kedjesöm och bottensöm (naturlig storlek).

Näversöm (Se fig. 1—6.) har sitt namn av att man förr spände upp lärften på näver, när man skulle brodera en sak i denna teknik.

När man bestämt vilket mönster man skall ha, räknar man ut dess precisa storlek på tyget och märker ut denna genom att sy upp rutans kontur med förstyggn. För varje näversömsstyggn beräknas t. ex. 4 trådar. Förstygns-tråden trädes då över 4 och under 4 trådar.

Man drar nu ut var fjärde tråd i så väl varp som inslag. Trådarna klippas av mitt i mönsterrutan, drags ut kant i kant med konturtråden samt fästas trådrakt ut från denna, följande vävens struktur, och klippas av på avigsidan. Se fig. 1.

Nu sys mönstret över 3 trådar med kulört DMCgarn nr 50 eller finaste lingarn — först en kvadrathålsöms-ruta och sedan ett korsstyggn i denna. Se fig. 2, 3 och 4.

Då mönstret är färdigsytt, syr man bottensöm (Se fig. 7, 8 och 9.) över de otränsade trådarna med tråd nr 90. Se fig. 5 och 6. Fig. 4 och 6 visa näversöm i naturlig storlek.

(Man kan också först sy bottensöm över hela rutan och sedan mönstret.)

Rutor i enbart bottensöm kunna bilda en vacker omväxling med korsömsmönster i samma storlek. Se duken på sista sidan.

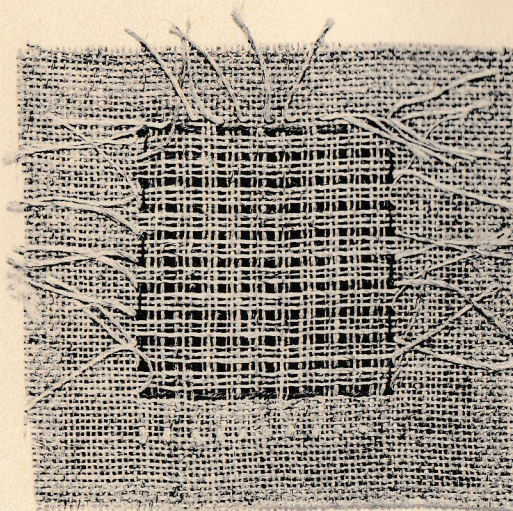

Fig. 1.

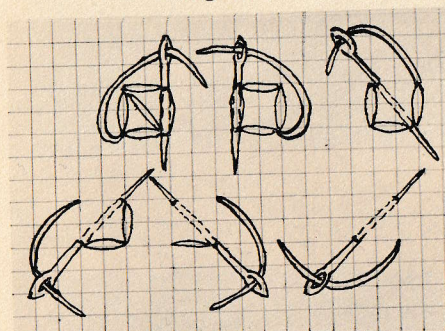

Fig. 2.

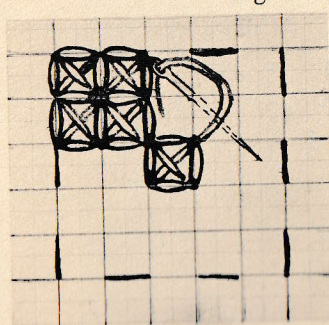

Fig. 3.

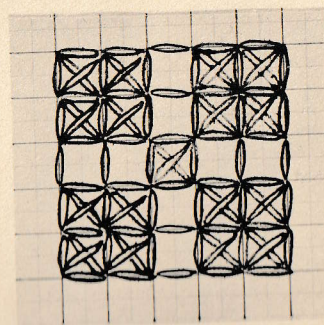

Fig. 5.

Fig. 4.

Fig. 6.

Bottensöm fig. 7—9.

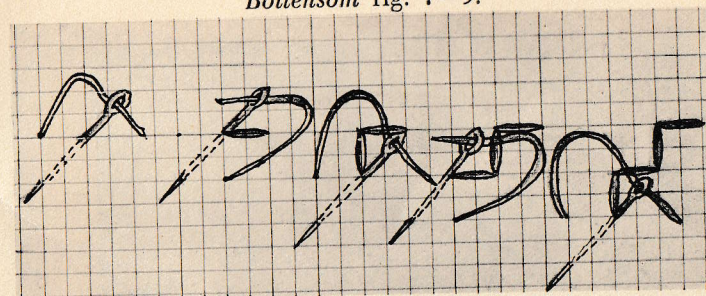

Fig. 7. Början göres i övre högra hörnet. Man syr halv-kvadrathålsöm snett ner till vänstra nedre hörnet, varpå andra varvet vidtar.

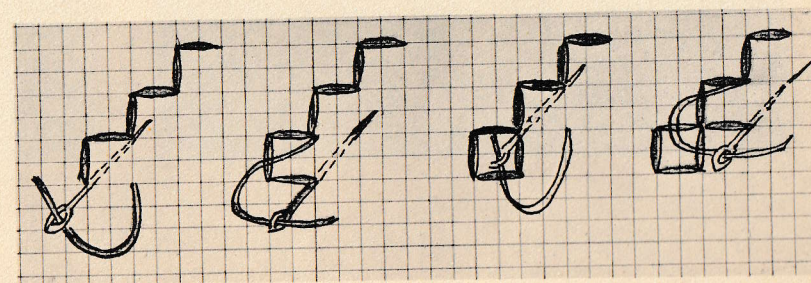

Fig. 8. Andra varvet.

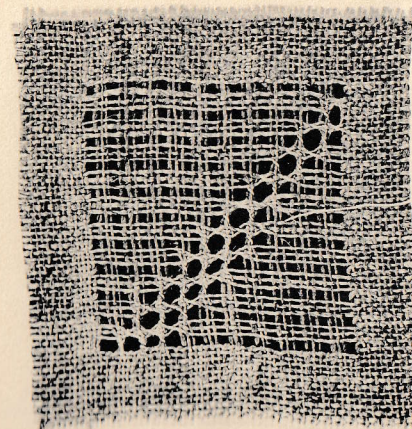
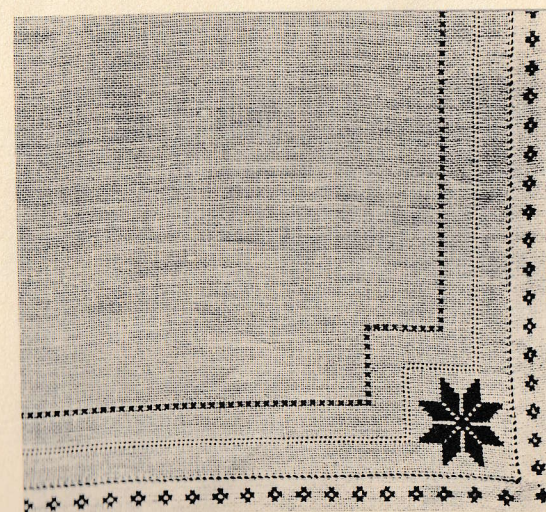
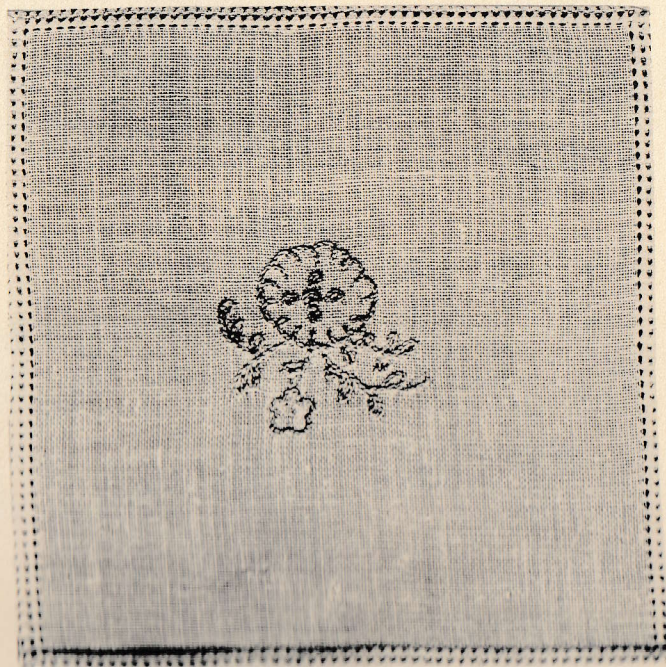
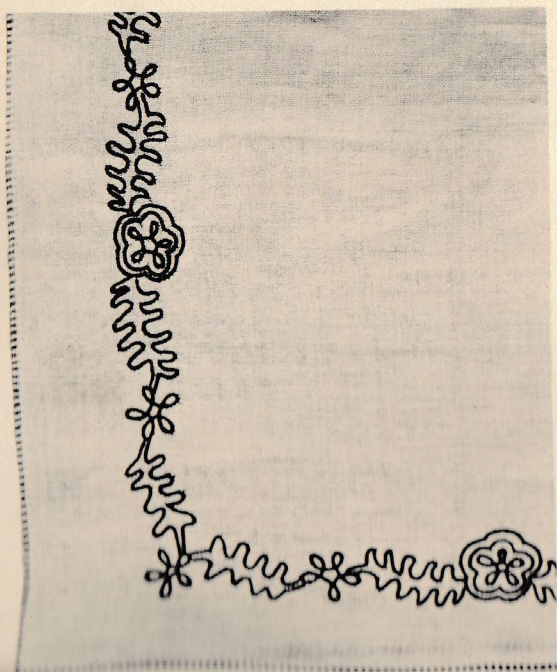
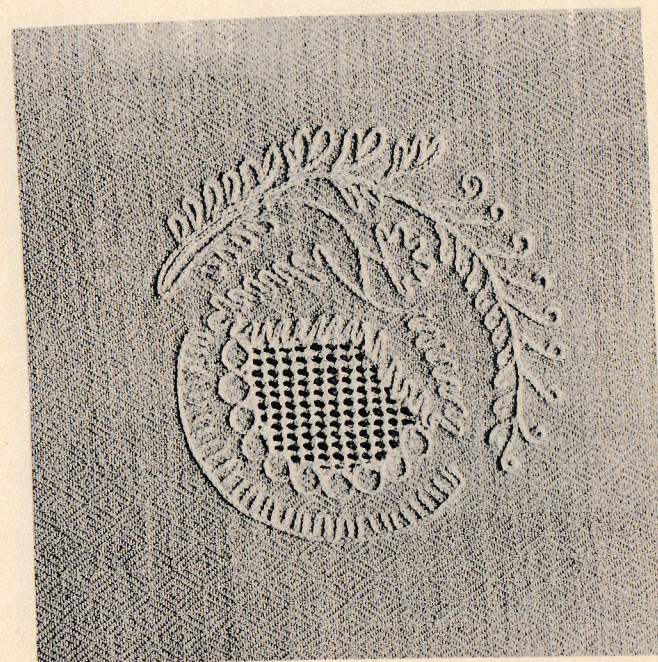
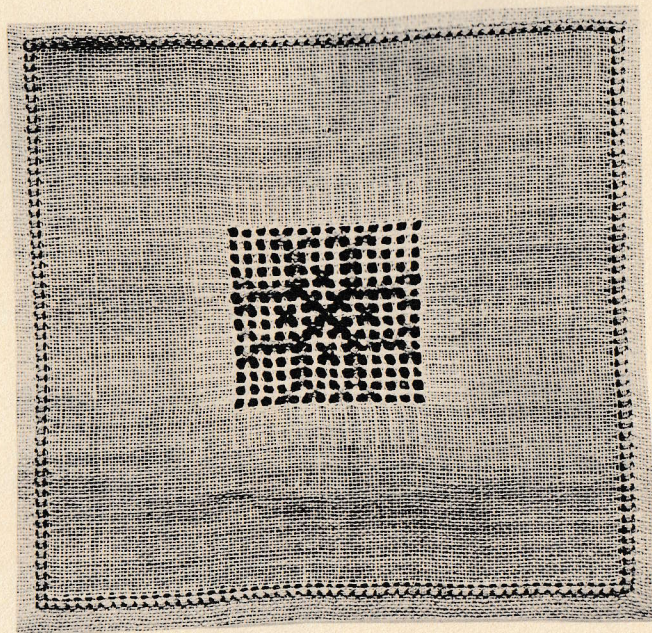
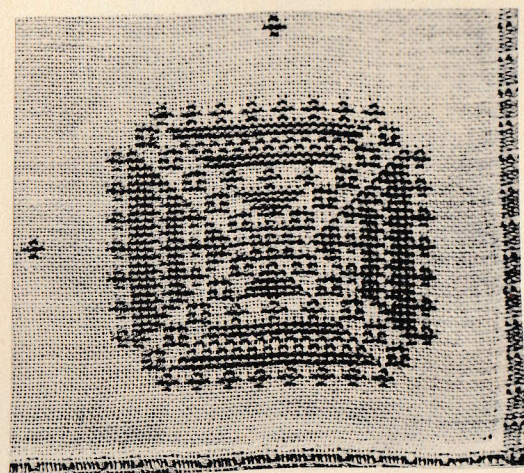
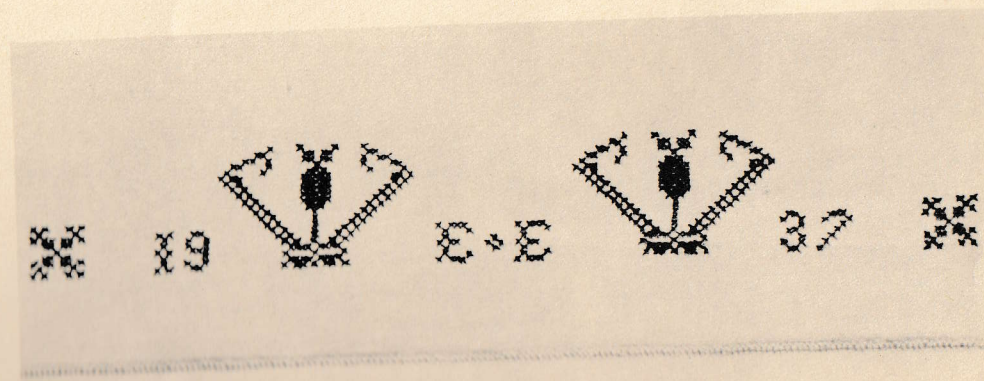
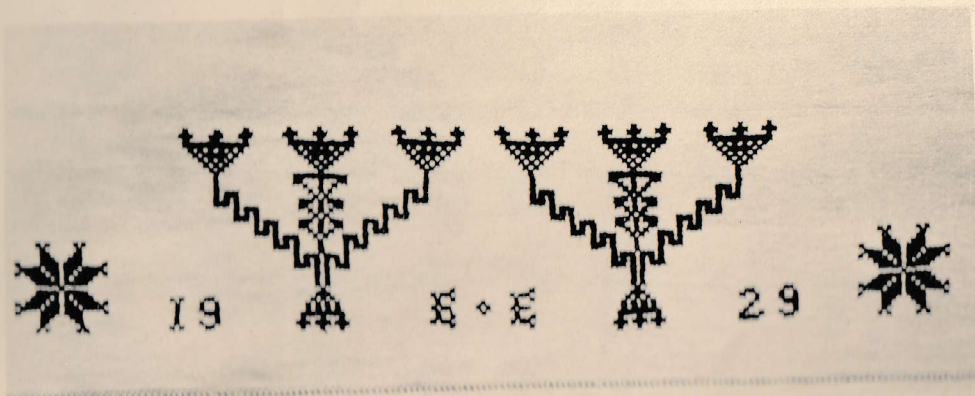
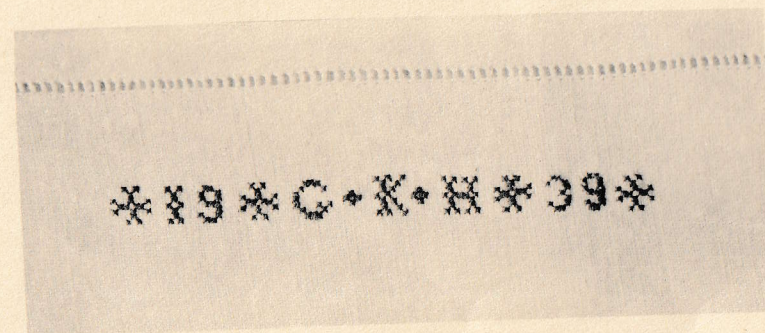
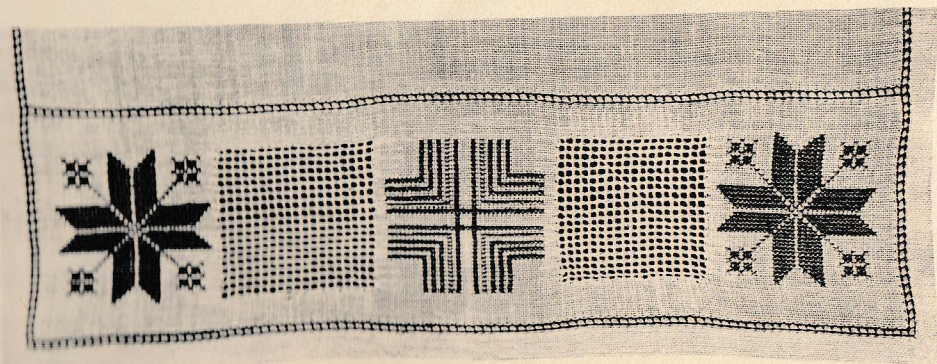
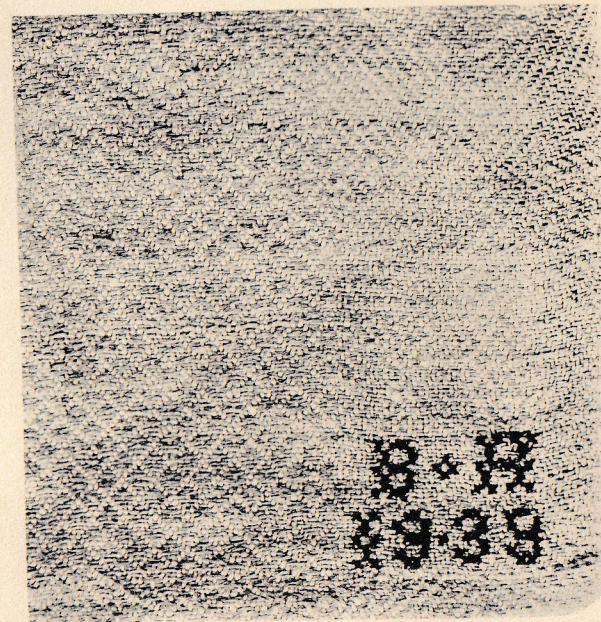
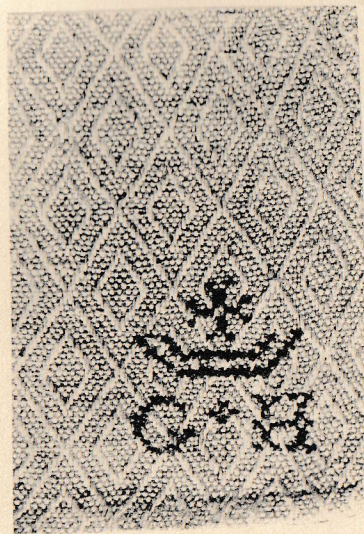
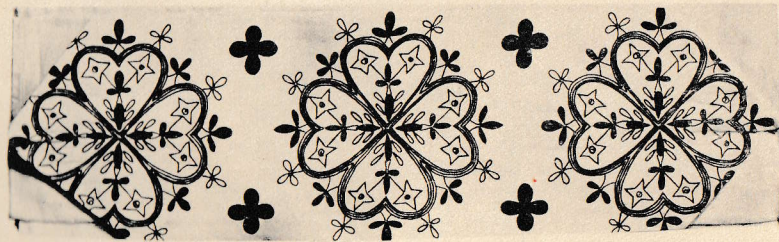
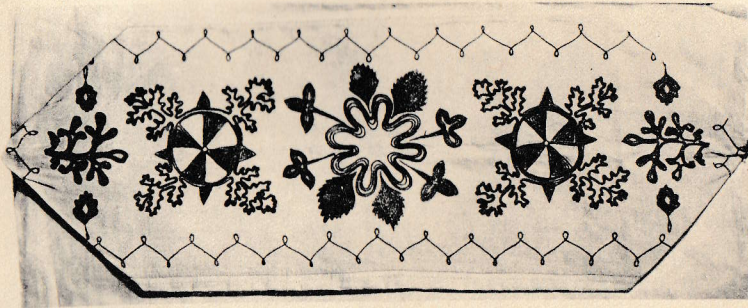

Fig. 9. Tredje varvet. När halva rutan är färdig, sys andra hälften på samma sätt.

MALMÖ LJUSTRYCKSANSTALT
MALMÖ 1940

